

Слободан Антонић

Постстудентска култура

Блокаде су прекинуте, после више од пет месеци, у Студентском културном центру и Културном центру Београда. Хоће ли све да се врати на старо, или ће нешто да се промени?

Најпре, СКЦ и КЦБ су две различите приче. СКЦ су заузели студенти са ФДУ и тамо су се збиља одвијали различити културни програми. „Било је лепо поново видети студенте у СКЦ“, написао ми је један студент.

„Притом програм заиста јесте био разноврсан“, пише даље он, „од `падавичарских` модних ревија до радионице израде фресака. Чак су покренули и радио, што мислим да је била дивна идеја с обзиром да је радио данас постао реликт прошлости“, додао је.

И доиста, СКЦ је као институцију одавно ухватила склероза и изгубио је готово сваку везу с Универзитетом. Иако је било добрих књижевних трибина, управа СКЦ се панично бојала свега што има везе с политиком. Зато су дебате из области хуманистичких и друштвених наука – по чему је иначе СКЦ био чувен у доба када сам ја био студент – готово сасвим нестале.

Сећам се како је пре пар година дат предлог да се у СКЦ организује разговор о књизи Бојана Јовановића *Антропологија зла*, и да је из управе СКЦ стигло простодушно питање: „Има ли у тој књизи нешто политичко?“.

„Ако мислите на наше странке, нема ништа“, одговорио сам. Али свеједно, трибина о овој књизи није никада одржана.

Кад су почетком ове године студенти ушли у СКЦ, почело се са организовањем трибина и на друштвене теме. Наравно, изражена поларизација на линији „наша дивна деца – гнусни ђацији“ утицала је како на избор тема, тако и гостију. Свеједно, штета је што ће оно добро што је у СКЦ рађено „под студентима“ пасти у засенак свог оног ђубета осталог иза сквотера.

За разлику од СКЦ, у КЦБ нису ушли студенти већ група културњака. На заседањима пленума већином се мењала зависно од тог ко је тога дана дошао у КЦБ. Победила је струја која је КЦБ отворила као место састанка свих оних зборових и пленума који нису имали где да се скупе ([овде](#) 24:31-1:06:22). Није било нарочитих културних програма, а када је КЦБ одблокиран у *Времену* су написали „да га [није ни требало блокирати](#) и ослобађати с обзиром да је и пре тога био слободан“ (?!).

Ко разуме дискурс наше прстоничке штампе знаће да то значи да је КЦБ био елитистички, типично кругодвојкашки самозадовољан и самодовољан. Кад је реч о области коју ја пратим, у КЦБ могао је да гостује Тома Пикети, али српски друштвени научници слабо су се квалификовали.

Уопште, београдски културни центри претежно су затворени за оно што је живо, било из разлога политичких, било из кликашких, односно култур-ексклузивистичких. Ево једног догађаја с Коларцем.

С групом колега с универзитета и института радио сам на пројекту „Формирање српског идентитета и теоријске контроверзе око покушаја његове **деконструкције**“ (FSITC 1561), који финансира Фонд за науку Републике Србије. Иначе, апликацију за пројекат су разматрали искључиво инострани рецензенти и била је међу 10% најбоље оцењених. Пројекат је подразумевао, између осталог, да се одржи осам јавних предавања, у неком од културних центара Београда, на тему плурализма садржине и историје борби око српског идентитета.

Мислили смо да неће бити проблема око јавних предавања, јер је тема заиста актуелна, а предавачи више него квалификовани – сви с универзитета или из института. Кренули смо од Коларчевог народног универзитета и одмах се сударили с реалношћу.

Најпре, редовним путем никако нисмо могли да закажемо састанак с управом, већ је требало тражити везу. Захваљујући љубазности једне наше познате глумице, успели смо да се састанемо с директором КНУ Александром Пековићем. Он нас је саслушао, а онда хладнокрвно затражио да КНУ платимо 2000 евра „за струју“.

Нас троје из тима, колико је присуствовало састанку, били смо запрепашћени. Две хиљаде евра?! Покушали смо да објаснимо како ми те паре немамо, да не изнајмљујемо салу за свадбу, него нудимо програм од јавног и културног интереса. Узалуд. Пустео нас је да се знојимо и да објашњавамо, све време се смешкајући, да би нам на крају неумољиво рекао: „Жао ми је, али наша цена је толика“.

Неважно је да ли нас је овај **бивши функционер ЛДП-а** одбио заправо због теме наших предавања или заиста због новца. Али, то је слика наших елитних културних центара – не можеш у њих ући са стране ако ниси део „наше“ приче, било идеолошки, било котеријски.

На крају смо, што преко везе, а што убеђивањем, успели да се договоримо с Домом омладине у Београду да тамо одржимо наш циклус предавања. Иако публика која прати наше теме није нешто баш навикла да долази у ДОБ, трибинска сала била је увек пуна, тако да смо на крају били више него задовољни и ми и Дом омладине.

Снимак свих предавања ДОБ је поставио на јутјуб ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#)), а њихов текст је штаман и у **темату Социолошког прегледа** – тако да читаоци могу да се увере у њихов квалитет, актуелност и разноврсност.

Али, то вам је култура у Београду – гомила „балона“ или „ехо соба“ у којима се као нешто дешава, а заправо је највећи део тога стриктно контролисан, идеолошки или котеријски, свеједно.

Једно добро духовно проветравање заслужују не само СКЦ и КЦБ, већ и друге наше културне установе у Београду. И зато, ако се све ипак заврши повратком у *status quo ante* баш неће ваљати.

На крају, једна лична опаска. Инспекција је на неко време **затворила** Кустин ресторан „Висконти“ на Мокрој Гори. Не знам колика ће бити финансијска штета од тога, али културна неће бити мала. За оним великим четвртастим столом, лево од улаза, годинама су се одвијали вероватно најзанимљивији и најважнији неформални културни програми у Србији. Мислим да нема припадника наше истинске културне и интелектуалне елите, па и из светске, ко није тамо бар једном угошћен.

Неколико пута смо се шалили да је права штета што тај ватромет духа и идеја није сниман. А ако пак јесте, бар део штете по српску културу могао би бити умањен ако би неки добри људи објавили макар део тих снимака.